

Fra "Etikken" af Aristoteles

Dyd har to betydninger, dels den intellektuelle og dels den etiske. Den intellektuelle dyd har sin oprindelse i og opnår sin vækst hovedsagelig igennem belæring, hvorfor den behøver erfaring og tid.

5 Den etiske dyd opstår igennem vane, hvorfra den også, med en mindre forandring, har sit navn. Det er tydeligt herudfra, at ingen af de etiske dyder opstår naturligt i os. For ingen naturlig genstand kan tillægges nye vaner. F.eks. kan stenen, der af natur bevæges nedad, ikke vænnes til at bevæge sig opad, selvom man titusinder gange ville træne den ved at kaste den opad, og på samme måde kan heller ikke ilden trænes til at bevæge sig nedad, og heller ingen anden genstand kan vænnes til at bevæge sig imod sin natur...

10 Først må det erkendes, at det ligger i sådanne tings [dyder] natur at blive ødelagt af mangel og overdrivelse (for vi må bruge de tydelige ting som vidnesbyrd til at forstå de utydelige ting, sådan som vi ser, at det gælder for styrke og sundhed).

15 Den overdrevne fysiske træning, såvel som den mangelfulde, skader den fysiske styrke, ligesom for meget og for lidt mad og drikke ødelægger sundheden, hvor de rette mængder både frembringer, øver og bevarer den. Og tilsvarende forholder det sig med mådehold og mod og de øvrige dyder. Den som flygter fra og frygter alt og intet udholder, han bliver fej, hvor den som overhovedet intet frygter, men som går løs på alt, bliver dumdristig. Og tilsvarende bliver den, som tillader enhver nydelse og ikke afstår fra noget, tøjlesløs, hvorimod den, som flygter fra enhver nydelse, som en anden bondekarl, bliver ufølsom. Således ødelægges mådehold og mod af overdrivelse og mangel, men reddes igennem midtermålene...

20 ... Derfor defineres dyderne også som en art upåvirkelighed og ro. Denne definition er dog ikke god, når den blot udtales simpelthen, uden at tilføje hvad man bør og ikke bør og hvornår og så videre. Vi forudsætter altså, at denne form for dyd består i at gøre det, som er bedst i forhold til lyst og smerte, og slethed er at gøre det modsatte. Også ud fra det følgende, som omhandler det samme, må dette blive os klart. Der er tre mål for valg og tre for undgåelse, dels det smukke, gavnlige, behagelige, og dels modsætningerne, det hæslige, skadelige og smertelige, og overfor alle disse vil den gode handle ret og den slette tage fejl, og især 25 overfor nydelsen. Dette er fælles for alle levende væsner og følger af alle situationer, som indebærer et valg. For både det smukke og det gavnlige forekommer behageligt... Og derfor er også af denne grund både dydens og den politiske kunsts hele anliggende koncentreret om nydelser og smerte. Og den, som omgås disse ting godt, han bliver god, men den som gør det slet, bliver slet.

30 At altså dyden handler om nydelser og smerter, og at det, hvoraf den opstår, også er det, hvorved den vokser eller, hvis det mangler, forgår, og at det, hvoraf det opstod, også er det den aktualiserer, lad det hermed være fastslået.

Udklip fra bog II